

Sen maña biçäreligiň suratyny çekip berip biljekmi?

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Sen maña biçäreligiň suratyny çekip berip biljekmi? SEN MAÑA BIÇÄRELIGIÑ SURATYNY BERIP BILJEKMI?

Gyp-gyzyl bolup duran, saýyrdyň we iýeniňde janyňa hoş ýakýan üljeleriň aglanyny görüpmidiň? Ýok-la, beýle zat bolup bilmez. Hem aglamalylar olar däl ahwetin...

Ülje almak üçin larýoga gitdim.

– Üljäniň kilosy näden?

– 130 lira.

– Bir kile çeksene.

Edil şol wagtam 75-80 ýaşly bir ýaşuly geldi.

– Ýerli banan ýokmy?

– Ýok, agam. Ýerli bananlar bir günde zaýalanýar. Diňe daşary ýurtdan getirilen bananlar bar.

– Bäh, bolmandyr. Men şu ýerden taparyn öýdүpdim.

Ýaşula gözümi aýladym. Üst-başy arassa. Gepi-sözi ýerinde.

Gözlerinde bildirip duran gaýgy-ünji bar. Meniň seredenimi bildi-de, sorag berdi:

– Üljä alýaňyz öýdýän. Näçeden eken kilesi?

– 130 lira.

Ol adam hiç garaşmadyk we köpden bäri görmedik garşylygymy berdi. Gözlerine gam çayıylan ýaşuly ýokarky dodagyny dişläp başyny ýaýkady. Iki-üç sekuntlap şeýdip duran ýaşulyň gözlerindäki ýagtylyk öçüp galdy.

Elini kisesine saldy, şobada-da çykardy. Gapjygy ýa-da puly ýok bolmaly. Iki eli-de boş...

Gaýtadan üljä we daşary ýurt bananlaryna seretdi. Yzyna öwrülibem gitdi.

Ädimlerini zordan alýar. Eginleri çöküşipdir. Başy öňe egik.

Hamana dek ýaňy uly ýeňlişe sezewar bolan adam ýaly zordan yrgyldap barýar.

Mundan öň nähili ýöränini-hä bilemok. Arkamdan gelip sorag berýän pursatyna çenli beýle adamyň ýaşap ýörendiginem bilemokdym...

Häzirem onuň bilen baglanyşykly düzüwli bilýän zadym ýok: 75-80 yaşlaryndaky, intellektual görnüşli, ýüzi nurana, gepi-sözi ýerbe-ýer adam. Ýerli banan we üljä aljak boldy. Almady. Ýerli bananyň yokdugyny bilende gynandy. Üljäniň bahasyny eşidende bolsa...

* * *

Ýaşuly gidenden soň ýüregimiň agralandygyny duýdum.

Nähili akmak ekenim! Diňe özümi bilýän biderek adam ekenim! Oňa daşary ýurt bananyndan we üljeden alyp berip bilerdim ahyryn. Emma almadym. Gylymam gymyldatmadym. Diňe onuň bolşuna seredip oňdum. Alyp berjek bolayamda-da, ol kabul edermidi? Beýtsem, ony has gynandyrmazmydym? Nätanyş biriniň özüne gök önüm alyp bermegi? Özüne kiçilik bilmezmidi?

* * *

Birnäçe ýyl öň supermarketde şeýle ýagdaýy başdan geçiripdim.

Uzyn nobatda durkam öňümde duran 70 ýaşlaryndaky garry aýalyň puly çykmady. Ilki hemme jübüsini sermedi, tapyp bilen ownuk pullaryny kassada goýdy. Ýetenokdy. Ýetmeýän pul ep-esli bardy. Görgüljigiň ýüzi gyzardy. Jübüsindäki gapjygy çykaryp, içinden iki karty alyp barlady. Ikisinde-de tölemeli puluna ýeter ýaly pul ýokdy. Megerem, kartynda pul ýokdugyny özem bilýän bolmaly.

Egnindäki eşiğiniň iň arzan bahaly we köne eşiklerdigi şobada ünsümi çekdi. Gözünden boýur-boýur ýaş döküp, alan zatlarynyň arasyndan nämeleri yzyna gaýtarsa, hasabyň deňleşjekdigini pikir etmäge başlady. Ýöne bular ýaly pursatda, üstesine keýpsiz ýagdaýda bu hasaby dem salymda çykarýmak mümkin däldi.

Gözümiň alnynda sözüň doly manysynda uly tragediýa bolup geçýärdi. Men muny üns bilen synlap durdym.

Yzymda nobata duranlaryň hüňürdisi artyp başlady.

– *Bolsana, daýza! Hemmämizi garaşdyryp goýduň.*

– *Gyssansana, biraz! Her kimiň işi-güýji bar.*

Dessine aýňaldym-da, hatda gödeňsilik bilen aýalyň yzyna gaýtaran zatlaryny gaýtadan paketlerine salyşdyrdym we tölemeli puly özümiň tölejekdigimi aýtdym. Muny şeýpe bir çalt etdim welin, aýal görgüli doňup galdy we dymdy.

Özüni dürsänden soň «bolmaz-a beýle» diýen ýaly hümürdemäge synanyşdy.

Men dek ýaňy özümi-de geň galdyran gödeňsiligimden el çekdimde, aýala jogap berdim:

– *Hiç zyýany ýok, daýzajan. Hemmämizde-de bolup biljek zat.*

– *Emma men bulary alyp biljek däl-dä...*

Bu gysga jümläniň soňundaky «...-dä» goşulmasynda ullakan biçäreligiň alamaty ýagyp durdy.

Öz söwdamy edip bolanyndan soň seretsem, aýal şindizem paketlerini tertibe salyp durdy. Aýňalyp bilmeýändigini bellidi. Ýanyma golaýlaşdy:

– *Oglum, ömrüň uzak bolsun, ýöne size bergimi bermesem bolmaz.*

– *Berip bilersiňiz, kynçylygy ýok.*

– *Nädip berip bilerin? Şu raýonda ýaşaýarsyňyzmy?*

– *Hawa. Telefonymy beräýerin. Jaň edersiňiz.*

Bölek kagyza çem gelen sanlary ýazdym-da, aýala berdim. Hoşlaşybam gaýtdym.

Ol ikilenç minnetdarlyk bildirende gözleri nemlidi. Adatdan daşary gussaly gülümsireme bilen utanýandygyny bukmaga synanyşýardy.

Şol kartina elmydama göz önümden gitmedi. Hemişe ýadyma düşdi ýördi.

Bir gün şol pursatlary ýazaryn diýip ýördüm...

Ýazsam we makalamyň adyna-da «Biçärelilik» diýip goýsam...

* * *

Hawa, «biçärelilik!»

Larýokdaly ýagdaýy-da şu söz bilen beýan etsem gerek.

Ýaşulyň özünden garaşylmadyk hereket bilen dodagyny dişlemegi biçäreligiň alamatydy...

Biçäreligiň... «Bular ýalam bolmaz-a...» nägileliginiň... «Öýe muny äkidip bilmerin-ow» utanjynyň... «Ne günlere düşdük» lapykeçliginiň...

Ýaşuly köçäniň ahyrynda gözümden ýitip gitdi.

Az salym önem ony tanamokdym. Indem çaltlyk bilen gözümden ýitip barýar.

Men bolsa elimde 130 liralık ülje bilen gözümiň alnynda bolup geçen tragediýa hiç zadam etmedik biri bolup öýüme girip barýan.

Üljelerime seretdim. Günüň şöhlesine ýalpyldap durdylar. Hatda çygjaryp durdy. Satyjy olar has gowy görünsin diýip, ýüzüne suw sepişdirip çykan bolmagy-da mümkin. Belki-de, dek ýaňy gözümden ýitip giden adamyň we birnäçe ýyl supermarketde duşan aýalyň biçäreligine aglaýardylar.

Hakan AKSAÝ.

@AksayHakan

aksayhakan@gmail.com

«T24» internet gazetini, 27.06.2024 ý. Publisistika